

ישיבת הר עציון בית מדרש האלקטרוני (ב.מ.א.)

הפטרת השבוע

סידרת שיעורים ע"י הרב יהודה שביב

הפטרת מקץ

לב מלכים ולב הורים (מל"א, ג, טו-ד, א)

הפטרה זו לפרשת מקץ נדירה מאוד וכמעט אינה נקראת עם הפרשה, שהרי דרך כלל פרשת מקץ נקראת בשבת חנוכה ואז מפטירים בנרות זכריה.

א. חלום של מלך

זיקה שבין הפרשה להפטרה עולה כבר למקרא הפיסקה הראשונה בהפטרה: "ויקץ שלמה והנה חלום". הרי זה ממש, כלשון האמורה בפרשתנו "ויקץ פרעה והנה חלום" (מא, ז). אולם בזה גם מסתיים העניין, שלעומת הפרשה המאריכה הרבה בעניין החלום ופתרונו, הרי הפיסקה שבהפטרה היא בעצם סיום של פרשת החלום הנבואי המופיעה קודם ואינה נקראת בהפטרה.

אבל כבר במשפט זה כאן ניתן להבחין בהבדל גדול. פרעה מקיץ ורוחו טרופה עליו, שאין הוא מבין פשרו של החלום והוא מבקש את חכמי מצרים לנסות למצוא פשר לחלומו הכפול. ואילו שלמה מקיץ משנתו והוא שליו ושמח, שהחזיון בחלום ברור ומחזור והוא מבשר טוב. זה מקיץ נבוך ותוהה; וזה-כחכם היודע כל.

פרעה מזמן את עבדיו החרטומים והחכמים לשתף אותם במבוכתו וסערת נפשו ואילו שלמה מזמן את עבדיו לשתף אותם בשמחתו - "ויעש משתה לכל עבדיו".

ב. חרדת הורים

אולם עיקרה של ההפטרה - סיפור משפט הנשים - רחוק במבט ראשון מכל קשר לפרשה. ואולי זה העניין:

חכמת שלמה באה לידי ביטוי בכושרו המופלא לרדת לרחשי ליבה של אם אמיתית. מבין הוא כי ליבה של אם ההומה על בנה מעדיף שיראה הוא אך טוב בחייו, גם אם לא יימצא תחת ידה. עדיף שיינתן הבן לאישה אחרת ובלבד שלא יאונה לו כל רע. אפשר שאף מפרשתנו למד הוא דבר זה. יעקב מגלה חרדה בלתי מוסברת לבנימין, והוא מסרב בעקשנות לשלח אותו עם אחיו מצריימה. כל כך למה? - "פן יקראנו אסון". אלא שסירובו לשלח את בנימין פעם נוספת, הוא בלתי מובן לחלוטין: הרי אין ספק מוציא מידי ודאי. אם הוא משלח א פ ש ר שיקרה אסון; אבל אם אין הוא משלח הרי האסון ודאי. ששמעון כבר עצור במצרים והשליט הנכרי הזהיר שלא ישחרר את שמעון עד שיובא בנימין לפניו.

אלא שליבו של אב (ויעקב משמש לו לבנימין גם אב וגם אם) מעדיף בן חי אם גם רחוק במצרים; אם גם אסור, על פני חשש רחוק שיארע משהו לבן בדרך.

ג. מחכמה למלכות

גם אצל יוסף וגם אצל שלמה נוכחו הכל בחכמתם המיוחדת. לא רק חכמה עיונית מופשטת, אלא חכמה היורדת מטה עד לעולם המעשה הנותנת מענה למבוכה ומצוקה, אם של ממלכה שלמה (יוסף) ואם של אם אחת. אכן, יש קונה מלכותו בשעה אחת של גילוי חכמתו נדיר. מי שחכמת אלהים בקרבו הוא הראוי למלכות. כך בפרשה: "ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אתך את כל זאת אין נבון וחכם ממך, אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי" (מא, לט-מ). ובהפטרה בסיומה: "ויושמעו כל ישראל את המשפט... ויראו מפני המלך כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט ויהי המלך שלמה מלך על כל ישראל".

כדי להרשם יש לשלוח בקשה לכתובת

MAJORDOMO@ETZION.ORG.IL

עם התוכן:

. GET YHE-TEST H-SUBSCRIBE

קיימת גם מערכת שיעורים באנגלית. כדי לקבל רשימת השיעורים, יש לשלוח בקשה לכתובת:

LISTPROC@JER1.CO.IL

עם התוכן:

. INFO YHE-ABOUT

בשאלות אפשר לפנות למשרד הישיבה 02-9931-456 ולבקש את משרד האינטרנט, או לכתוב לכתובת YHE@JER1.CO.IL

כל הזכויות שמורות 1997 ישיבת הר עציון